

**SPRAWOZDANIE ZA 2017 ROK W ZAKRESIE
UDOSTĘPNIANIA GORCZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO DLA TURYSTYKI**

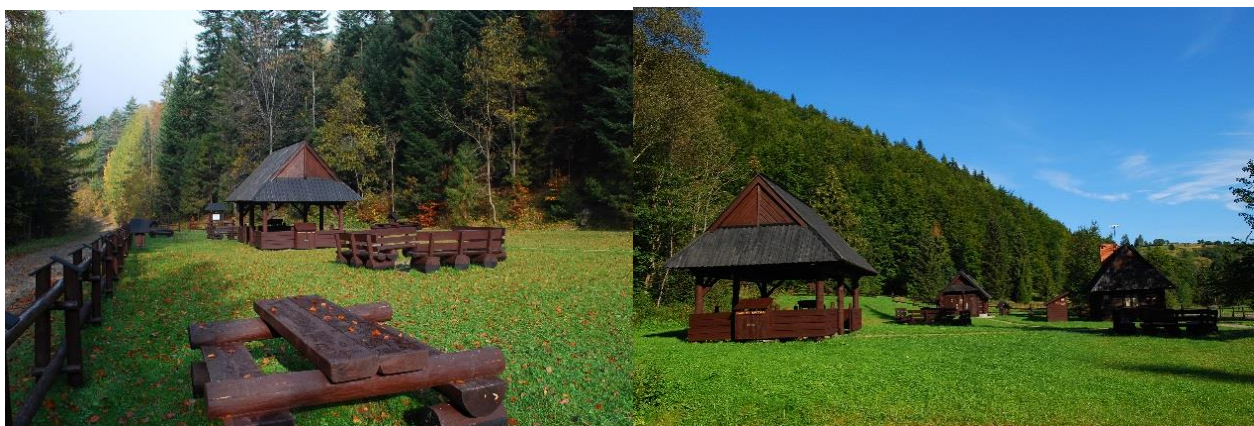
W roku 2017 na rzecz udostępniania Gorczańskiego Parku Narodowego dla turystyki **realizowano projekt**: „Działania ochrony przyrody metodami gospodarki leśnej i inne działania prowadzone na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego” **finansowany ze środków funduszu leśnego** w ramach umowy EZ.0290.1.10.2017 z dnia 28.08.2017 r. podpisanej przez PGL Lasy Państwowe i GPN.

W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

1. Zapewnienie właściwej obsługi i usprawnienie przebiegu ruchu turystycznego w Gorczańskim Parku Narodowym poprzez bieżące utrzymanie dwóch miejsc biwakowych tj.:

a) Prace konserwacyjne elementów zagospodarowania miejsc biwakowych Trusiówka i Oberówka.

Większość wyposażenia miejsc biwakowych - w postaci ogrodzenia, ławostółów, ławek, koszy na śmieci, wiat - zostało wykonane z drewna w latach 2012-2013. Ze względu na trudne warunki klimatyczne – zimne doliny, duża wilgotność, krótkie nasłonecznienie – drewno zostało opalone przez grzyby. Aby zapobiec postępującej deprecjacji grzyby usunięto, a elementy zagospodarowania zaimpregnowano.

Infrastruktura turystyczna miejsc biwakowych na Oberówce i Trusiówce po renowacji.

b) Koszenia miejsc biwakowych w sezonie letnim oraz wywóz nieczystości z toalet.

Koszt realizacji zadań a-b wyniósł - 18 143,10 zł

2. Zapewnienie właściwej obsługi i usprawnienie przebiegu ruchu turystycznego. Ochrona przyrody oraz zapewnienie bezpieczeństwa odwiedzającym poprzez konserwację, remonty

i ulepszanie pozainwestycyjne infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych GPN. Pod tym hasłem zrealizowano zadania:

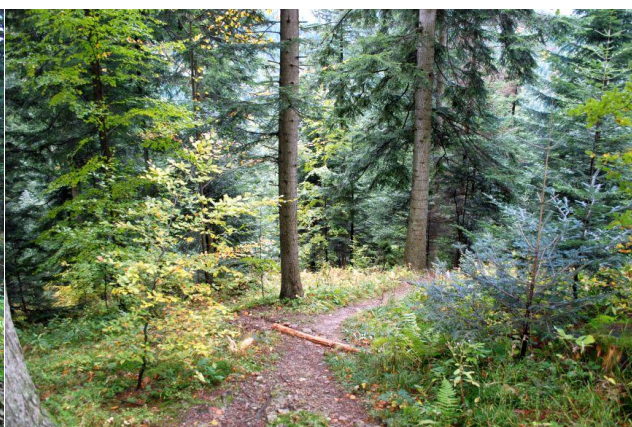
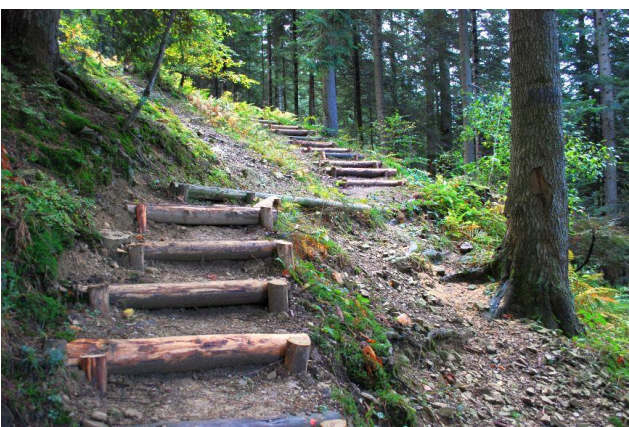
- a) *Usuwanie drzew powalonych, uszkodzonych, martwych, usuwanie stojącego posuszu ze 122 km szlaków i ich bezpośredniego otoczenia mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa turystom;*
- b) *Prace konserwacyjne urządzeń technicznych na 56,5 km szlaków i ścieżek edukacyjnych; urządzeń technicznych na szlakach (czyszczenie sączków, brodów, progów);*
- c) *Zapobieganie erozji i zabagnieniu poprzez remonty i ulepszanie pozainwestycyjne na szlakach turystycznych: zielonym na odcinku Jaworzyna Kamienicka – Trzy Kopce; żółtym na odcinku Pustak – Gorc Troszacki oraz czarnym z Koniny Halamy pod Kopę;*

Wykonane prace na żółtym szlaku na odcinku Pustak – Gorc Troszacki

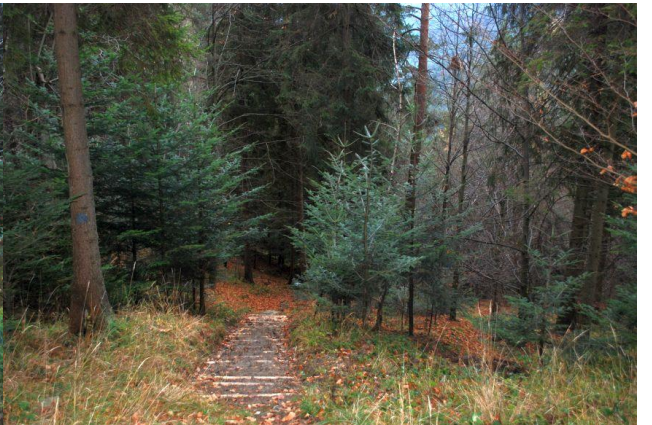

Wymienione dyliny na szlaku zielonym Jaworzyna Kamienicka- Trzy Kopce

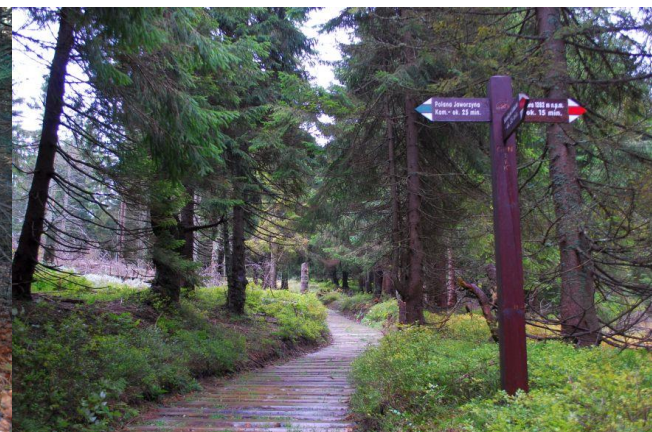
Wymienione zbutwiałe stopnie na czarnym szlaku z Koniny Halamy pod Kope

- d) *Zapobieganie erozji i zabagnieniu poprzez remont i ulepszenie pozainwestycyjne ścieżki edukacyjnej „Na Turbaczyk”;*

Trasa ścieżki edukacyjnej na Turbaczyk po wykonaniu prac renowacyjnych.

- e) *Prace konserwacyjne małej infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych. W tym renowację 6 tablic, 3 tablice, 35 drogowskazów, 19 ławostołów, 26 ławek, 2 stołów, 6 stojaków rowerowych, 8 koszy na śmieci rozproszonych na powierzchni całego Parku.*

Elementy terenowej infrastruktury turystycznej Parku po renowacji

Elementy terenowej infrastruktury turystycznej Parku po renowacji

- f) *Uzupełnienie małej infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych. W tym wykonanie i zainstalowanie: oznakowania miejsc niebezpiecznych, miejsc z zakazem wstępu lub zakazem jazdy rowerem; oznakowania atrakcji przyrodniczo-kulturowych (Zbójecka Jama; Kudłoński Baca); 4 tablic ogłoszeniowo-informacyjnych; tyczek do oznaczania miejsc trudnych na szlakach w sezonie zimowym; ławo-stołów w miejscach odpoczynku przy potoku Stawieniec i Biedowej Młace; ławek w miejscach odpoczynku (Wysznia, Pańskie Skole);*

Zainstalowane tyczki na czerwonym szlaku w kopule Turbacza

Nowe tablice ogłoszeniowe przy parkingu w Lubomierzu, punkcie sprzedaży w Koninkach, postojowym w Koninie.

Koszt całości realizacji działania *Ochrona przyrody oraz zapewnienie bezpieczeństwa odwiedzającym poprzez konserwację, remonty i ulepszanie pozainwestycyjne infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych GPN* wyniósł 237 524,49 zł.

3. Zapewnienie właściwej obsługi i usprawnienie przebiegu ruchu turystycznego. Bieżące utrzymanie szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych w sezonie 2017. Pod tym hasłem zrealizowano zadania:

- a) oczyszczanie 122 km szlaków i ścieżek edukacyjnych ze śmieci pozostawionych przez odwiedzających;
- b) zakup worków, rękawic dla służby terenowej Parku do bieżącego oczyszczania szlaków ze śmieci;
- c) koszty utylizacji zebranych śmieci - odbiór przez specjalistyczne firmy;
- d) zakup materiałów niezbędnych do bieżącej konserwacji małej infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych;

Koszt działania wyniósł 28 949,24 zł.

Ogółem na działania związane z udostępnianiem terenu parku dla turystyki wydatkowano **284 616,83 zł ze środków funduszu leśnego.**

Pozostałe działania realizowano w ramach wypracowanych środków własnych.

4. Obsługa punktu sprzedaży biletów w Koninkach i miejsca biwakowego na polanie Oberówka.

Sezon letni 2017 nie był korzystny pod względem aury. Ulewne i wielodniowe deszcze nie sprzyjały organizacji wypoczynku na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego. Mimo to sprzedano – **20 670 biletów**; w tym poprzez sms – 291 biletów. Wzrost o 12,25 % w stosunku do 2016 roku. Bilety jednodniowe normalne stanowiły 64,70 % zakupionych biletów, natomiast jednodniowe ulgowe 32,55%. Oznacza to, iż Gorce odwiedzają w większości ludzie dorośli. Tendencja utrzymuje się od lat.

Znacznie zwiększyła się sprzedaż biletów 3-dniowych ulgowych (o 295 %). To oznacza, że wzrasta ilość młodzieży, która przyjeżdża w Gorce na dłużej niż 1 dzień. Co prawda przybywający do Parku na co najmniej 3 dni stanowią zaledwie 2,66% kupujących bilety wstępu, ale procent ten wzrasta rokrocznie.

W 2017 roku w punkcie sprzedaży prowadzono ewidencję członków rodzin wielodzietnych posiadających ważną Kartę Dużej Rodziny i korzystających z bezpłatnego wejścia na niektóre obszary GPN. **Z tej formy ulgi skorzystało 996 osób.** Dla porównania w roku 2016 Park odwiedziło 625 członków wielodzietnych rodzin.

Punkt w Koninkach działał od 1 maja do końca 31.10.2017r. Wartość sprzedanych biletów wstępu na niektóre obszary GPN w roku 2016 wyniosła netto **60 859,23 zł.** **Na działalność GOPR przekazano 9128,88 zł.**

Ogółem dochód ze sprzedaży biletów za wstęp na niektóre obszary GPN w roku 2017 wyniósł podobnie jak w 2016 roku – 32 tys. zł. Wypracowane środki przeznaczone na utrzymanie (drobne naprawy, renowacja) infrastruktury turystycznej Parku, obsługę miejsc biwakowych, monitoring ruchu turystycznego i organizację imprez „Weekend z GPN”.

5. Obsługa parkingu i miejsca biwakowego na polanie Trusiówka w Lubomierzu- Rzekach.

W roku 2017 kontynuowano obsługę dwóch miejsc biwakowych na Trusiówce i Oberówce. Zakres usług oferowanych na biwakach obejmował: ustawienie namiotu, grillowanie, wypożyczenie sprzętu grillowego, rozpalenie ogniska wraz z zakupem wiązek opałowych, korzystanie z toalet korzystanie z miejsc ogniskowych przez grupy zorganizowane.

Na polanie Trusiówka funkcjonował parking. Przychody z jego działalności w 2017r. wyniosły 8 900,81 zł netto. Dochód z udostępniania miejsca biwakowego i parkingu Trusiówka w roku 2017 wyniósł tylko 1 648,24 zł, Mimo, iż parking i miejsce biwakowe praktycznie nie przynosi dochodu to obsługa zapewnia czystość i nadzór nad obiektem. Od 2014 roku nie stwierdzono szkód oraz wandalizmu mimo, iż w latach ubiegłych były one normą. Jest to także zasługą zainstalowanego monitoringu i jego obsługi przez załogę O.O. Turbacz. Funkcjonowanie toalet zapewnia czystość sanitarną miejsc biwakowych w sezonie letnim.

6. W 2017 roku w punkcie w Koninkach jak i na miejscu biwakowym na Trusiówce była kontynuowana sprzedaż wydawnictw i gadżetów GPN. **Ogółem sprzedaż osiągnęła wartość netto 6 258 PLN, co stanowi znaczne 48,2 % sprzedaży wydawnictw i pamiątek w całym 2017 roku.** W stosunku do roku 2016 nastąpił wzrost o 4,63%. Miało na to wpływ rozszerzenie oferty gadżetów i pamiątek.

7. W roku bieżącym **Gorczański Park Narodowy** we współpracy z **Nadleśnictwem Limanowa, Grupą Podhalańską GOPR, gminą Mszana Dolna, lokalnymi artystami, rękodzielnikami i właścicielami gospodarstw agroturystycznych** zorganizował dwa festyny „**WEEKEND Z GORCZAŃSKIM PARKIEM NARODOWYM**” popularyzujące nasz region, turystykę przyrodniczą i kulturową oraz propagujące bezpieczne wędrowanie.

W dniach 6-7 maja 2017 roku liczne stoiska na polanie Oberówka w Koninkach odwiedziło ok. 500 turystów oraz mieszkańców gminy Niedźwiedź i Mszana Dolna. Uczestnicy festynu poprzez gry i zabawy mieli okazję poznać przyrodę i kulturę Beskidu Wyspowego i Gorców.

Kolejny festyn turystyczny „**Weekend z Gorczańskim Parkiem Narodowym**” odbył się w pierwszy weekend 5-6 sierpnia na miejscu biwakowym Trusiówka w Lubomierzu-Rzekach

Wszyscy, którzy przybyli mogli rodzinnie, aktywnie i twórczo poznawać przyrodę i kulturę naszego regionu. Przedstawiciele Nadleśnictwa Limanowa i Gorczańskiego Parku Narodowego przekazywali licznie przybyłym turystom przyrodniczą wiedzę o Gorcach i Beskidzie Wyspowym. Dużym zainteresowaniem cieszyły się przygotowane liczne gry i zabawy, które zachęcały całe rodziny do kreatywnego odpoczynku.

Wędrując ze specjalnie przygotowanym paszportem od stoiska do stoiska mogli poznać różnorodność i bogactwo naszej przyrody i kultury.

Ratownicy Grupy Podhalańskiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego asekurowali chętnych wrażeń podczas wspinaczki na ścianie i moście powietrznym. Reprezentanci Komendy Wojewódzkiej Policji z Krakowa udzielali porad wszystkim zainteresowanym bezpieczeństwem podczas wypoczynku.

Na stanowisku Powiatu Limanowskiego odwiedzający otrzymywali liczne wydawnictwa i informacje na temat atrakcji turystycznych naszego powiatu, a szczególnie na temat udostępnienia turystycznego Mogielicy i jej otoczenia. Jak pleść koszyki i inne ozdoby z papierowej wikliny można było nauczyć się na stanowisku Lokalnej Grupy Działania Piękna Ziemia Gorczańska z Mszany Dolnej.

Swoje stanowiska mieli liczni twórcy i rękodzielnicy z naszego regionu.

Uczestnicy festynu mogli także spróbować kielbaski znad ogniska oraz miejscowych specjałów, zrobić pamiątkowe zdjęcie z salamandrą czy też powędrować z questem doliną Kamienicy. Wśród odwiedzających nie brakowało osób, które pojawiły się na festynie już kolejny raz.

8. W okresie wiosennym – podobnie jak w latach poprzednich - byliśmy organizatorami **szkoleń dla przewodników beskidzkich** pragnących uzyskać uprawnienia na Gorczański Park Narodowy. W 2017 zorganizowano 2 szkolenia dla przewodników beskidzkich. W kwietniu tematem wiodącym szkolenia były duże drapieżniki Gorczańskiego Parku Narodowego. W programie wykład „Wilk – biologia gatunku i jego rola w ekosystemie” wygłosił prof. dr hab. Henryka Okarma, a dr inż. Jan Loch zaprezentował wyniki monitoringu dużych drapieżników w Gorcach z użyciem fotopułapek. W maju dr inż. Kazimierz Chwistek zapoznał przewodników z tematem „Zbiorowiska leśne Gorczańskiego Parku Narodowego ich ochrona i zmiany”

W szkoleniach w bieżącym roku udział wzięło **64 przewodników**. W roku 2017 aktualne uprawnienia przewodnika po Gorczańskim Parku Narodowym posiadało 244 osoby.

9. W roku 2017 rozwinął się **program wolontariatu w Gorczańskim Parku Narodowym**. W maju (26-28.05) zespół pracowników banku Handlowego i Citi Service Center - w ramach podpisanego porozumienia - wykonał prace porządkowe i malarskie w parku dworskim w Porębie Wielkiej, zainstalował tablicę edukacyjną i uporządkował teren przy zbiorniku dla płazów na polanie Poniechaniec w Ochotnicy Górnej, umył ściany szałas na Pańskiej Przechycce, oczyścił ze śmieci trasę ścieżki edukacyjnej „Dolina potoku Jaszczę”

Pracownicy banku Handlowego i Citi Service Center z całego kraju po zakończeniu prac w parku dworskim

We wrześniu (09.09) ponad 50-osobowa grupa wolontariuszy z firmy HSBC z Krakowa sprzątała szlaki i polany w obwodzie ochronnym Turbacz. Sprzątnięto ponad dziesięć polan i zebrano ok. 2200 l śmieci.

Pracownicy HSBC z Krakowa w trakcie i po zakończeniu prac na gorczańskich szlakach.

Do naszego programu wolontariatu przystąpiły w tym roku również osoby prywatne m.in. brały udział w kontroli i konserwacji małej infrastruktury turystycznej oraz kontroli stanu szlaków i ścieżek edukacyjnych. Studenci wydziału leśnego UR w Krakowie i jego absolwenci pomagali w organizacji imprez oraz pracach pomiarowych drzewostanu.

Poreba Wielka 29.12.2017r.

Sporządziła:

Krystyna Popko-Tomasiewicz